

„Trisdešimt Sausio 13-ųjų mūsų gyvenimuose..“

Aš Virbickienė Marijona gimiau 1937-09-03 Raguvos miestelyje. Dar gerai prisimenu karą, kai būdama penkerių metų apie 1940m. mano tėtis padavė arklio vadeles ir liepė pervesti į namus arklį per visą Dariaus ir Girėno gatvę, nes mes gyvenom už žydų kapinių, o tuo metu tėtis nuėjo į kitą gatvę, ir ten per sodus nuėjo į namus. Aš paėmiau vadeles ir vedžiau arklį, o paskui pradėjo važiuoti motociklai su lopšeliais tokie juodi. Ten sėdėjo vokiečių kareiviai su ginklais, o paskui ir mašinos su kareiviais, aš labai išsigandau ir aklį vedžiau per šaligatvį, o kai buvau netoli namų, kai mažiau važiavo kareivių tai pervedžiau arklį į kitą pusę, o paskui pasukau į kairę, kur buvo mūsų namai. Kareiviai važiavo per Raguvos miestelį, nes tik vienas kelias buvo į Panevėžį iš Vilniaus. Prisimenu kaip lėktuvai bombardavo aplink Raguvos miestelį. Vėliau 1943m. rudenį išsikėliau gyventi pas pažįstamus į kaimą už 3 km. nuo Raguvos, nes ten buvo saugiau. Vieną kartą vasarą 1944 m. ėjom iš Raguvos aš, sesutė Stasytė, ir broliukas Mykolas ir mamytė ir pamatėm kaip trys sunkvežimiai su kareiviais mus pralenkė ir už 200m. prie sodybų po liepomis, sustojo, o kareiviai greitai išsoko iš mašinų ir pasislėpė po medžiais ir prie sodybos pastatų, o paskui mamytė pamatė du lėktuvus, o mes visi peršokome per griovį ir sugulėme, o lėktuvai nuskrido toliau kur buvo sunkvežimiai ir labai šaudė, o paskui jie nuskrido tolyn, o kareiviai po kiek laiko sulipo į masinas ir nuvažiavo į Troškūnų pusę, ten buvo rusų kareiviai, o po kiek laiko mes pro tas sodybas parėjom namo. Mums buvo labai baisu ir dėkojom dievui, kad mūsų nesusaudė, o mamytė daugiau mūsų nebesivesdavo į Raguva.

1944 m. rudenį mes pasistatėm namus už 10 km nuo Raguvos ir ėjom ten gyventi į Alūkėnų kaimą. Pergyvenom karą, o paskui pokario laikotarpį kur buvo labai baises metas. 1989m. pavasarį mirė mūsų Raguvos kunigas Petrauskas, bažnyčioje buvo labai daug žmonių, o paskui ant šventoriaus, prie duobės laidojant kunigą, pasisakė ir vyskupas Panevėžio ir daugiau kunigų, o paskui vienas iš Vilniaus iš sąjūdžio pasakė, kad jau greitai bus laisva Lietuva, taip pat kalbėjo apie Sadūnaitę ir.t.t

1989m. 08 23 Raguvos kolūkio Raguvos sviesto ir sūrių gamyklos ir daug žmonių važiavo į Baltijos kelią susikabinti rankomis nuo Vilnius iki Talino, taip pat ir aš važiavau, nuvežė Zenonas Bataitis su šeima. Nuvykę visi susikabinome rankomis stovėjome, iš lėktuvų mėtė skrajutes ir gėles visi buvome vieningi giedojome himną.

1991m. sausio 13 d. Raguvoje kultūros namuose buvo renginys, aš tuo metu dirbau Raguvos kultūros namų direktore, o po to buvo šokiai jaunimui. Du jaunuoliai nuolat vis ėjo žiūrėti televizoriaus pas kaimynus, atėję viską papasakodavo mums kas vyksta. Kaip dega laužai prie vyriausybės ir prie televizijos bokšto, buvo dainuojamos lietuviškos dainos. Staigiai atbėgę iš kaimynų netikėtai pasakė, kad greičiau skirstytumėmės, nes prie televizijos bokšto tankiai šaudo žmones, mes labai išsigandome, visi išsiskirstė, tik vienas jaunuolis G. Čerkauskas ėjo pro Raguvos kolūkio kontorą jį sustabdė ir liepė sėstis į automobilį, ten buvo daugiau vyrų, sakė, kad išvažiuoja ginti Lietuvos ir Vilniaus. Aš tuo metu su kitais jaunuoliais susidėjome aparatūrą, užrakinau duris kultūros namų ir ėjau kaip nesava su didele baime ir nerimu į namus, labai verkiau ir pergyvenau, kad žūsta žmonės ir jau galvojau, kad vėl bus karas. Paskui ir televizijos ir spaudos sužinojau, kad buvo labai daug sužeistų ir nušautų. Žuvo 14 žmonių ir labai daug buvo sužeistų. Vėliau sekiau visus įvykius su dideliu pergyvenimu, labai gailėjau tų žmonių. Dar ir dabar prisimenu tą 1991 sausio 13-osios naktį kai žmonės stovėjo prie televizijos bokšto ir parlamento iš filmuotos medžiagos.

Labai džiaugiuosi ir didžiuojuosi, kad lietuviai nepasidavė ir be ginklo pasiekė laisvę. Dabar drąsiai galiu sakyti, kad laisva Lietuva.

Marytė Bernatonytė- Virbickienė

1937 09 03

Raguva